

РЕШЕНИЕ

№ 532

гр. София, 10.01.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 40 СЪСТАВ, в публично заседание на дванадесети декември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: СВЕТОЗАР Д. ДИМИТРОВ

при участието на секретаря ДЕСИСЛАВА ИВ. ПОПОВА
като разгледа докладваното от СВЕТОЗАР Д. ДИМИТРОВ Гражданско дело № 20231110149912 по описа за 2023 година

Производството е образувано по искова молба на М. Д. Д. срещу /фирма/.

Ищецът твърди, че на 05.01.2021г. между страните е сключен договор за потребителски кредит № *****, съгласно който следвало да му бъде предоставена сумата от 1000лв., подлежаща на връщане на 9 месечни вноски. Бил уговорен годишен лихвен процент от 39,67% и ГПР от 47,76%. Съгласно чл. 5 от договора, ищецът следвало да сключи договор за гаранция с /фирма/ за обезпечаване вземанията по кредита. На 17.01.2022г. между страните бил сключен анекс към договора, съгласно който заемната сума се увеличава с 400лв.

Ищецът счита, че договорът за потребителски кредит е нищожен, а в условията на евентуалност, че е нищожна клаузата на чл. 5 от него, въз основа на която е сключен договор за гаранция/поръчителство. Посочва, че при сключване на договора за потребителски кредит никъде не бил посочен какъв е размерът на възнаграждението за предоставяне на гаранция от свързано с кредитора дружество. Твърди, че в нарушение на чл. 18 от ЗПФУР, ищецът не получил преддоговорна информация, договор за кредит, ОУ и др. под. След усвояването на кредита, ищецът установил, че трябва да плати и допълнителна сума от 680лв., представляваща възнаграждение за обезпечение с поръчителство. Евентуално счита, че предоставената му преддоговорна информация е невярна и заблуждаваща – никъде не били посочени дължимите вноски по договора за поръчителство, нито пък било посочено в ОУ, че сключването на договора за гаранция е задължително условие за предоставяне на кредита. Твърди, че не е подписвал договор за гаранция и такъв не му е предоставян. Посочва, че договорът за кредит е недействителен съгласно чл. 22 ЗПК, тъй като не бил спазен чл. 10, ал. 1 ЗПК, както и не отговарял на изискванията на чл. 11, ал. 1, т. 10 от ЗПК – не съдържал начина на изчисляване на ГПР и липсвала яснота как е формиран същият. Поддържа, че е посочен само ГПР в проценти, но в него не е включен договорът за поръчителство и другите услуги, което прави този процент неверен. Счита, че заплащането на сумата по договора за поръчителство следва да бъде разглеждана като елемент от общия

разход по кредита за потребителя и е налице заобикаляне на чл. 19, ал. 4 ГПК и нарушение на изискването ГПР да не надвишава пет пъти размера на законната лихва. Изтъква, че нищожността на клаузата за ГПР влече нищожност на целия договор съгласно чл. 22 ЗПК. В условията на евентуалност, ищецът счита, че клаузата на чл. 5 от договора е нищожна, тъй като е неравнопоставена.

Съобразно изложеното, моли за постановяване на решение, с което да бъде прогласен за нищожен договорът за потребителски кредит № *****/05.01.2021г., сключен между страните, а евентуално клаузата на чл. 5 от него.

Ответникът е подал отговор на исковата молба в законоустановения срок, с който оспорва предявените искове. Признава, че между страните е сключен посочения по-горе договор за кредит със соченото съдържание. Счита, че договорът отговаря на всички нормативни изисквания, като в него се съдържа погасителен план, описан е ГПР и същият не надвишава петкратния размер на законната лихва. Твърди, че дружеството – заемодател и дружеството – поръчител са два различни правни субекта, които нямат връзка помежду си и разходите по договора за поръчителство не трябва да са част от разходите по договора за кредит. Посочва, че уговорките в договора за кредит са индивидуално договорени. Излага и допълнителни съображения за неоснователност на претенциите.

Съобразно изложеното, моли за отхвърляне на предявените искове.

Съдът, като съобрази събраните по делото доказателства поотделно и в тяхната съвкупност и обсъди доводите на страните, намира следното:

Предявени са за разглеждане в условията на евентуалност установителен иск с правно основание чл. 124, ал. 1 ГПК вр. чл. 26, ал. 1, пр. 1 ЗЗД вр. чл. 22 ЗПК и установителен иск с правно основание чл. 124, ал. 1 ГПК вр. чл. 26, ал. 1, пр. 1 ЗЗД вр. чл. 146 ЗЗП.

По делото не е спорно, а и се установява от събраните писмени доказателства, че на 05.01.2021г. между страните е сключен договор за предоставяне на потребителски кредит № *****, по силата на който ответникът е кредитодател, а ищецът кредитополучател.

Според представения и от двете страни идентичен екземпляр на договора за кредит, общият размер на кредита възлиза на 2400лв. Предвидено е, че същият следва да бъде плащан според погасителен план, който е неразделна част от договора, с първа погасителна вноска на 04.02.2021г. В чл. 3 е предвидено, че за целия период на кредита кредитополучателят следва да върне сума в общ размер от 2892лв., представляваща сбор от отпуснатия кредит от 2400лв. и 492,00лв. лихва при лихвен процент от 20,50%. В чл. 4 е уговорено, че общият разход по кредита възлиза на 492,00лв. и включва дължимата възнаградителна лихва. В изречение второ е посочено, че ГПР е в размер на 47,76, изчислен по реда на чл. 8.4 от ОУ и включва разходите, включени в общия разход по кредита, изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит. В чл. 5 е предвидено, че кредитът се обезпечава с поръчителство, предоставено от /фирма/ в полза на дружеството. С одобряването от дружеството на предоставеното в негова полза обезпечение, уговорката свързана с обезпечението не може да се отмени нито от кредитополучателя, нито от лицето, предоставило обезпечението. Предвидено е, че „сключването на договора кредитополучателят потвърждава, че при кандидатстването за кредит сам и недвусмислено е посочил избрания поръчител и е запознат с правото си да посочи както физическо лице, така и предложеното юридическо лице за поръчител, който да бъде одобрен от кредитора в процедурата за кандидатстване“.

По делото е представен анекс № 1 от 31.03.2021г. към договора за кредит /л. 46/,

в който е посочено, че отпуснатият кредит в размер на 1000лв. с остатък по главницата от 802,04лв. се увеличава със сумата от 600лв. и оставащата за погасяване сума възлиза на 1402,04лв. Лихвеният процент става 23,00%, броят вноски 12, краен срок за издължаване 26.03.2022г., като е приложен и погасителен план /л. 47/.

Представен и анекс № 3 от 17.01.2022г. към договора за кредит /л. 13/, в който е посочено, че отпуснатият кредит в размер на 2000лв. с остатък по главницата от 939,48лв. се увеличава със сумата от 400лв. и оставащата за погасяване сума възлиза на 1339,48лв. Лихвеният процент остава 23,00%, броят на вноските 12, крайният срок за издължаване става 12.01.2023г., като е приложен и погасителен план /л. 14/. Предвидено е, че ГПР възлиза на 49,11%.

По делото е представена и от двете страни и преддоговорна информация /стандартен европейски формат/, в която е описано, че общият размер на кредита е 1000лв., подлежащ на връщане за 9 месеца, като в т. 5 са описани броя, размера и падежа на вноските, както и задълженията, които се погасяват с тях. В т. 6 е описано, че общата дължима сума ще възлиза на 1170лв. Описани са допълнителни обстоятелства, свързани с кредита.

При горните факти, съдът извежда следните правни изводи:

Процесният договор за кредит има характеристиките на договор за потребителски кредит съгласно дадената в чл. 9, ал. 1 от ЗПК легална дефиниция, а кредитополучателят има качеството потребител по смисъла на пар. 13, т. 1 от ДР на ЗЗП.

Според чл. 22 ЗПК, когато не са спазени изискванията на чл. 10, ал. 1, чл. 11, ал. 1, т. 7 - 12 и 20 и ал. 2 и чл. 12, ал. 1, т. 7 - 9, договорът за потребителски кредит е недействителен. Чл. 10, ал. 1 предвижда, че договорът за потребителски кредит се сключва в писмена форма, на хартиен или друг траен носител, по ясен и разбираем начин, като всички елементи на договора се представят с еднакъв по вид, формат и размер шрифт - не по-малък от 12, в два екземпляра - по един за всяка от страните по договора. Съдът намира, че в случая формата на договора е спазена, като шрифтът е с достатъчна големина и е четим. От двете страни са представени еднообразни екземпляри на същия, което показва, че всяка от тях разполага с такъв. Съдът намира обаче, че в договора липсват задължителни реквизити, което го прави недействителен. Според чл. 11, ал. 1, т. 7-12 от ЗПК, договорът за потребителски кредит се изготвя на разбираем език и съдържа: т. 7. общия размер на кредита и условията за усвояването му; т. 9. лихвения процент по кредита, условията за прилагането му и индекс или референтен лихвен процент, който е свързан с първоначалния лихвен процент, както и периодите, условията и процедурите за промяна на лихвения процент; ако при различни обстоятелства се прилагат различни лихвени проценти, тази информация се предоставя за всички приложими лихвени проценти; т. 10. годишния процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя, изчислени към момента на сключване на договора за кредит, като се посочат взетите предвид допускания, използвани при изчисляване на годишния процент на разходите по определения в приложение № 1 начин; т. 11. условията за издължаване на кредита от потребителя, включително погасителен план, съдържащ информация за размера, броя, периодичността и датите на плащане на погасителните вноски, последователността на разпределение на вноските между различните неизплатени суми, дължими при различни лихвени проценти за целите на погасяването; т. 12. информация за правото на потребителя при погасяване на главницата по срочен договор за кредит да получи при поискване и безвъзмездно, във всеки един момент от изпълнението на договора, извлечение по сметка под формата на погасителен план за извършените и предстоящите плащания; погасителният план посочва дължимите плащания и

сроковете и условията за извършването на тези плащания; планът съдържа разбивка на всяка погасителна вноска, показваща погасяването на главницата, лихвата, изчислена на базата на лихвения процент, и когато е приложимо, допълнителните разходи; когато лихвеният процент не е фиксиран или когато допълнителните разходи могат да бъдат променени съгласно договора за кредит, в погасителния план се посочва ясно, че информацията, съдържаща се в плана, е валидна само до последваща промяна на лихвения процент или на допълнителните разходи съгласно договора за кредит;

В представения по делото договор за кредит липсва описание на условията за усвояването му. В същия въобще не се съдържа информация по какъв начин ще бъде усвоен от страна на потребителя, което е нарушение на т. 7, пр. 2 от чл. 11, ал. 1 ЗПК. В договора не е налице и погасителен план, който да съдържа информация за размера, броя, периодичността и датите на плащане на погасителните вноски, както изисква т. 11. Макар в чл. 2 от договора да е предвидено, че кредитът се изплаща според погасителен план, който е неразделна част от договора, такъв не се съдържа в нито един от двата представени от страните екземпляри на същия. Този порок при сключването му не може да бъде саниран с последващите анекси, в които вече се съдържа погасителен план, доколкото изискванията на ЗПК, неспазването на които води като последица до недействителност на договора, са релевантни именно към момента на сключване на договора. Ето защо, тяхната липса към този момент води до неговата недействителност. Отделно от това, самите анекси пораждат повече неяснота около правоотношението между страните, доколкото в тях се сочат различни размери на първоначално отпуснатия кредит (в анекс № 1 е посочено, че отпуснатият кредит е в размер на 1000лв., а в анекс № 3, че е в размер на 2000лв., макар в самият договор за кредит да е посочено, че е в размер на 2400лв.). Представеният стандартен европейски формуляр също съдържа информация, която очевидно не се отнася за процесния договор за кредит, доколкото главницата по него и предвидените условия не са идентични с тези по договора. С оглед на това, може да се приеме още, че на потребителя е поднесена една неясна и неразбираема информация, като такава се съдържа и в самия договор за кредит, което също влече като последица неговата недействителност. Всички тези пороци дават основание да се приложи нормата на чл. 22 ЗПК, тъй като само наличието на един от описаните пороци е достатъчен, за да бъде признат договорът за недействителен. Останалите обстоятелства, свързани с предвиденото обезпечение, не се налага да бъдат обсъждани, тъй като не биха довели до промяна в крайните изводи на съда относно недействителността на договора.

По изложените съображения, настоящият съдебен състав намира предявеният главен иск за нищожност на договора за потребителски кредит за основателен.

При този изход на спора - уважаване на главния иск, не е настъпило вътрешнопроцесуалното условие за разглеждане на евентуалния иск и съдът не дължи произнасяне по него.

По разноските:

На основание чл. 78, ал. 1 ГПК, ищецът има право на присъждане на сторените разноски за главния иск. Същият е доказал такива в размер на 112лв. за държавна такса (толкова от платената за производството държавна такса се отнася за този иск). Претендира се и адв. възнаграждение по чл. 38, ал. 2 ЗАдв. от процесуалния му представител за оказана безплатна правна защита, на което същият има право. Същото възлиза в размер на 580лв. без ДДС или 696лв. с ДДС, предвид че са представени доказателства за регистрация на процесуалния представител по ДДС /л. 65/.

Воден от горното, съдът

РЕШИ.

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО по предявения от М. Д. Д., ЕГН: *****, с адрес: /населено място/, **срещу** /фирма/, ЕИК: *****, със седалище и адрес на управление: /населено място/, иск с правно основание чл. 124, ал. 1 ГПК вр. чл. 26, ал. 1, пр. 1 ЗЗД вр. чл. 22 ЗПК, че сключеният между страните договор за предоставяне на потребителски кредит № *****/05.01.2021г. е нищожен.

ОСЪЖДА /фирма/, ЕИК: *****, със седалище и адрес на управление: /населено място/, **да заплати на** М. Д. Д., ЕГН: *****, с адрес: /населено място/, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК сумата от **112,00лв.**, представляваща разноси по делото за разгледания и уважен иск.

ОСЪЖДА /фирма/, ЕИК: *****, със седалище и адрес на управление: /населено място/, **да заплати на** /фирма/, БУЛСТАТ: *****, с адрес: /населено място/, сумата от **696,00лв с ДДС.**, представляваща адвокатско възнаграждение за извършено безплатно процесуално представителство на ищеца в производството.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване пред Софийски градски съд в **двуседмичен** срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____